

2016-01-27

Österåkers Kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Planenheten
184 86 Åkersberga

Yttrande Detaljplan för Brännbackens arbetsområde

(KS 2012/0280-214)

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen har den 2 september 2015 yttrat sig över ett tidigare förslag till detaljplan för området. I yttrandet framförde vi att

- detaljplanen inte bör antas nu, utan att hela frågan om ny mark för industriändamål och alternativa lokaliseringar bör tas upp till ny utredning och prövning från miljösynpunkt i samband med det nyligen påbörjade arbetet med ny Översiktsplan (ÖP) för Österåker.

Vidare framförde vi att, om detaljplanen ändå skulle antas, så bör

- ambitionsnivån för konsekvenslindrande hållas så hög som möjligt, minst på den nivå som framkommer i Miljökonsekvensbeskrivningen (MKBn), och
- likvärdiga markområden utanför detaljplanområdet skyddas, för att kompensera för de naturvärdesförluster som följer av exploateringen.

Det nya förslaget innebär en fördubblad exploatering, vilket i princip innebär dubbelt så starka invändningar mot hela exploateringen. Det skulle leda till dels ännu större miljöpåverkan på naturmiljön inom området, dels ännu större belastning av avloppsvatten, dels en ännu större ökning av trafiken till och från området. Främst det sistnämnda skulle leda till en betydande ökning av de negativa miljöeffekterna av en utbyggnad. I ett längre perspektiv skulle de miljöproblemen kunna framtvunga projektering och utbyggnad av en helt ny förbifart norrut. Det skulle föra med sig betydande såväl kostnader som negativa miljöeffekter, i båda avseendena rimligen betydligt större än tänkbara alternativa lokaliseringar. Allt detta borde ha föranlett en grundlig jämförelse i MKBn mellan miljökonsekvenserna vid en lokalisering till Brännbacken och konsekvenserna vid en alternativ lokalisering. Någon sådan redovisas emellertid inte.

- Naturskyddsföreningen vidhåller därför, med ännu större kraft, sin tidigare ståndpunkt att detaljplanen inte bör antas nu utan att hela lokaliseringsfrågan i stället bör tas upp inom ramen för ÖP-arbetet. Våra synpunkter rörande konsekvenslindrande åtgärder och kompensation i form av likvärdiga markområden om detaljplanen trots detta skulle antas, kvarstår givetvis.

Det nya förslaget till detaljplan

Det nya förslaget syftar, liksom det tidigare, till att skapa ett arbetsområde för industriändamål, lager och upplag inom fastigheten Skeppsbol 1:69 vid Brännbacken. Detaljplanen bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan varför en miljöbedömning har utförts och en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats. Det tidigare planförslaget fanns utställt för granskning under tiden 6 augusti – 3 september 2015. Naturskyddsföreningen yttrade sig över detta den september 2015. Efter granskningen har exploateringsgraden (andelen av varje fastighet som får bebyggas) höjts från 20 % till i genomsnitt 40 %, vilket föranleder en ny granskning.

Det nya förslaget till detaljplan innebär alltså en 100-procentig ökning av exploateringsgraden. Det innebär i sin tur dels större miljöpåverkan på naturmiljön inom området, dels större belastning av avloppsvatten, dels ökad trafik till och från området, både på den redan hårt belastade väg 276 och på den nya infarten från Skeppsalsvägen. Den ökade trafiken kommer till rätt stor del bestå av tung trafik och leda till ökat buller, ökade avgasutsläpp och ökade olycksrisker samt ökad trängsel längs hela sträckan mellan Brännbacken och första rondellen väster om Åkersberga centrum. Trängseln på väg 276 ökar, även om huvudströmmen av trafiken torde gå i motsatt riktning som köerna under trafiktopparna morgon och eftermiddag/kväll.

Främst den ökade trafiken innebär en betydande ökning av de negativa miljöeffekterna av en utbyggnad i Brännbacken. I ett längre perspektiv skulle de miljöproblemen kunna framtvunga projektering och utbyggnad av en helt ny förbifart norrut, förbi Åkersberga tätort och genom jungfrulig mark. Det skulle föra med sig betydande såväl kostnader som negativa miljöeffekter. I båda avseendena rimligen betydligt större än tänkbara alternativ.

Enligt gällande EU-direktiv ska en MKB innehålla relevant information där den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen kan antas medföra samt *rimliga alternativ* identifieras, beskrivas och värderas. Redan i vårt yttrande över det tidigare förslaget till detaljplan menade vi att detta borde ha föranlett en grundlig jämförelse i MKBn mellan Brännbacken och en alternativ lokalisering. Någon sådan redovisas emellertid inte.

Det enda som finns i handlingarna är en hänvisning till en lokalisering söder om Stava och väg 276, som har studerats i det arbete med ÖP som gjordes för cirka 10 år sedan. Den anges ha fördelen att den undviker en ökning av trafiken genom Åkersberga centrum, vilket vi alltså menar är huvudproblemet med Brännbacken. Samtidigt avvisas i den ÖPn alternativet med ett summariskt konstaterande av att kommunen har viss rådighet över området i Brännbacken genom att marken i huvudsak ägs av BRÅAB, medan det inte finns någon överenskommelse med markägaren till området söder om Stava angående försäljning eller planläggning. (Vem markägaren är redovisas inte.) Vidare dras slutsatsen att ett genomförande av Brännbacken ligger närmare i tid, vilket medför att behovet av verksamhetsytor i Åkersberga kan mötas tidigare och snabbare än vid en omvandling av området vid Stava. Detta skulle vara positivt med tanke på kommunens behov av verksamhetstomter.

Det bör under den tid som har gått sedan den gamla ÖPn gjordes ha funnits tillräckligt med tid att både ta upp diskussioner med markägaren till området söder om Stava och att undersöka och i en MKB grundligt redovisa *konsekvenserna av eventuella alternativa lokaliseringar väster om Åkersberga centrum*. Vi syftar alltså på lokaliseringar som undviker trafikökningen i den flaskhals som utgörs av väg 276 genom centrum och vidare norrut. Lokalisering väster om

Åkersberga centrum gör också att transporter av farligt gods inte kommer att gå igenom Åkersberga centrum. Sådana lokaliseringar gör i ett längre perspektiv möjligen utbyggnad av en förbifart onödig. Sedan ÖPn från 2006 gjordes har också en del hänt när det gäller planeringen, så till exempel har en detaljplan fastställts för ett verksamhetsområde vid Rosenkälla, alldeles intill E18. Huruvida det i anslutning till det verksamhetsområdet finns en möjlig alternativ lokalisering av det aktuella arbetsområdet framgår inte av MKBn. Inte heller framgår det om andra lokaliseringar väster om Åkersberga centrum har undersökts.

Vidare anges det i detaljplaneförslaget, som vi anförde redan i vårt yttrande om den tidigare planen, att det är oklart vilka verksamheter som skulle etablera sig i arbetsområdet i Brännbacken, om det kommer till stånd. Det framgår dessutom inte om någon närmare undersökning av efterfrågan på mark och lokaler för ändamålet har gjorts. Dessa oklarheter är klart besvärande. Även på den punkten är underlaget för bedömning av miljökonsekvenserna således bristfälligt.

Detta innebär att även den nya detaljplanen i nu berörda avseenden har alltför stora brister när det gäller MKBn för att duga som underlag för beslut. Mot den bakgrunden framför vi med ännu större kraft vår åsikt att *den föreslagna utökade detaljplanen inte bör antas nu utan att hela frågan om ny mark för industriändamål och alternativa lokaliseringar bör tas upp till ny utredning och prövning från miljösynpunkt i samband med det nyligen påbörjade arbetet med ny ÖP för Österåker.*

Redan i yttrandet över den förra detaljplanen pekade vi också på att, ifall området ändå skulle exploateras, så...

- ...måste uppföljning av miljökonsekvenser, liksom åtgärder för att mildra dessa, hålla en hög och uthållig ambitionsnivå. Bland annat är det nödvändigt att följa upp tillståndet i dagvattenavrinningen, som slutligen når V Saxarfjärden, Solbergasjön och Bosjön, liksom tillståndet i grundvatten för att bedöma behovet av ytterligare åtgärder.
- ...är beskrivna principer med avseende på landskapsbild riktiga och måste följas konsekvent vid ett genomförande av planen. När det gäller landskapsbilden bör det dessutom vara möjligt att genomgående anpassa bebyggelsen efter topografin så att den överhuvud taget inte syns från väg 276. Det är också nödvändigt att så långt möjligt behålla områdena med de högsta naturvärdena och det borde vara möjligt att i det avseendet gå ännu längre än i den föreslagna detaljplanen.
- ... är det nödvändigt att vidta åtgärder för att reducera bullerstörningar för berörda boende och att anpassa verksamheter med hänsyn till miljöeffekterna.
- ... är det med tanke på att byggskedet kan komma att bli utsträckt över många år angeläget med en hög och uthållig ambitionsnivå även när det gäller skyddsåtgärder och åtgärder för att minimera miljöpåverkan under hela denna period.
- vore det önskvärt med en redovisning av möjligheterna att gå ännu längre än i MKBn när det gäller att mildra förlusterna av naturvärden i samband med en exploatering och spara fler av de mest värdefulla naturmiljöerna, i syfte att bland annat skydda ett par rödlistade arter. Det är också nödvändigt att de intentioner som formuleras i MKBn verkligen efterföljs vid ett genomförande av planen. Det innebär exempelvis att gamla tallar inte avverkas i onödan, att träd medvetet sparas som avskärmning och att en noggrann uppföljning och kontroll görs av den dagvattendamm som planeras intill Igelträsk, så att inte dess hydrologi påverkas eller vattenkvalitén försämras.
- ...borde kommunen ha planerat för att kompensera för naturvärdesförlusterna genom att

Naturskyddsföreningen Österåker

skydda likvärdiga områden av motsvarande storlek utanför planområdet. Bland annat torde finnas likartade barrskogsmiljöer i närheten av planområdet. Vidare bör kommunen följa upp gjorda naturvärdesinventeringar för att bedöma behovet av ytterligare åtgärder.

Dessa synpunkter kvarstår givetvis fortfarande.

Åkersberga som ovan

För Naturskyddsföreningen i Österåker

Sven Faugert
Ordförande

Birgitta Giessmann

Kopia för kännedom till:

- Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljö- och planeringsavdelningen
- Kommunstyrelsens presidium
- Samhällsbyggnadschef Kent Gullberg
- Stadsarkitekt Lars Barrefelt
- Planarkitekt Alexander Larsson
- Miljö- och hälsoskyddschef Maria Lindström
- Miljöstrateg Kristina Eriksson
- Miljöplanerare Mårten Pehrsson
- Naturskyddsföreningen i Stockholms län
- Kanalen
- Mittl Södra Roslagen